

Kommunstyrelsen

Svar på medborgarförslag angående utdrag ur belastningsregister

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen avger det föreslagna svaret.

Ärendebeskrivning

Ett medborgarförslag har inkommit med önskemål om att samtliga anställda inom socialförvaltningen, barn- och utbildningsförvaltningen samt förvaltningen för kultur, evenemang och fritid i Askersunds kommun årligen ska lämna in ett utdrag ur belastningsregistret.

Kommunstyrelsen har tidigare beslutat om ett svar till förslagsställarna (2025-09-02, § 159) men önskemål lyftes om att förtydliga svaret men även att bedöma förslaget utifrån fler aspekter.

Förvaltningens bedömning är däremot, liksom i tidigare svar, att det inte är förenligt med gällande lagstiftning att inhämta registerutdrag i den omfattning som föreslås. Förvaltningen menar också att årliga kontroller skulle innebära en betydande arbetsinsats som troligtvis inte skulle överväga nyttan.

Beredning

Ärendet har beretts av kommunjurist tillsammans med HR-chef.

Ärendet

Förutsättningar för registerutdrag för personal som arbetar med barn

Det finns ett krav på att visa upp ett utdrag ur belastningsregister vid arbete med barn enligt 2 kap. 31 § skollagen (2010:800). Kravet gäller inte bara lärare, rektorer osv utan även övrig personal som arbetar i verksamheterna, t.ex. administrativ personal, skolvaktmästare och kökspersonal.¹ Liknande krav på belastningsutdrag finns i lagen (2010:479) om registerkontroll av personal som utför vissa insatser åt barn med funktionshinder samt lagen (2007:171) om registerkontroll av personal vid vissa boenden som tar emot barn.

Kommuner och regioner har även möjlighet att inhämta uppgifter ur belastningsregistret för personer som erbjuds anställning inom psykiatrisk sjukvård, vård av utvecklingsstörda, vård av barn och ungdom eller tvångsvård av missbrukare enligt förordningen (1999:1134) om belastningsregister. Ett krav på en proportionalitetsbedömning finns avseende den här rätten där myndigheten noga ska pröva om uppgifterna behövs innan ett inhämtade.²

Det finns även en möjlighet, men inte ett krav, för en arbetsgivare att begära registerutdrag till den som erbjuds en anställning som innebär direkt och regelbunden kontakt med barn enligt lagen (2013:852) om registerkontroll av personer som ska arbeta med barn.

För personal som arbetar inom säkerhetsklassificerade verksamheter finns slutligen ett krav för arbetsgivare att inhämta uppgifter ur belastningsregistret enligt säkerhetsskyddslagen (2018:585).

Registerutdrag under pågående anställning

¹ Prop. 1999/00:123 s. 18.

² 7 § lagen (1998:620) om belastningsregister.

Frågan om möjligheterna till registerkontroller utöver den lagstadgade är inte helt klar och det nämns i ett nytt utredningsdirektiv från Regeringen att:

”Någon uttrycklig lagstadgad rätt för sådana informella registerkontroller finns inte. Avsaknaden av en reglering har dock inte ansetts medföra att det är förbjudet att utföra sådana kontroller (Belastningsregisterkontroll i arbetslivet – behovet av utökat författningsstöd, SOU 2019:19, s. 113). Vissa aktörer, bl.a. myndigheter, ger uttryck för att det är osäkert om detta gäller offentliga arbetsgivare”.³

Som kan ses ovan gällande förutsättningarna för registerutdrag innebär rätten och möjligheten till registerutdrag vid nyanställning men ger däremot inget uttryckligt stöd för att göra löpande kontroller utöver kravet för säkerhetsskyddad verksamhet. Även om det uttrycks att det inte är förbjudet har däremot en lagstadgad rätt för en sådan kontroll avvisats i flera statliga utredningar. Bland annat uttalades i motiven till skollagen:

”Av hänsyn främst till den personliga integriteten bör redan anställda inte omfattas av någon registerkontroll. Redan anställda har inte, som en arbetssökande, någon möjlighet att avstå från att kontrolleras. Enligt regeringens mening är det därför ett alltför stort intrång i den personliga integriteten att kontrollera personer som redan är anställda. Registerkontrollen är en del av lämplighetsprövningen som äger rum i samband med rekrytering av personal.”⁴

Liknande ställningstagande lyftes i en statlig utredning från 2024 där en ordning med löpande kontroller under pågående anställning avvisades med hänvisning till att det bedöms riskera att oproportionerligt kränka den personliga integriteten i Regeringsformen och för privatlivet i Europakonventionen. Dessutom ifrågasattes om dataskyddsförordningens allmänna principer kan uppfyllas, om det blir en behandling av personuppgifter.⁵

Med tanke på att det inte finns något uttryckligt stöd för inhämtande av utdrag ur belastningsregistret för löpande kontroller under pågående anställning och med stöd av uttalandena i ovan nämnda utredningar bedömer förvaltningen att det inte är förenligt med gällande rätt att inhämta registerutdrag i den omfattning som föreslås.

Det ska också framhållas att en arbetsgivares möjligheter att vidta några åtgärder för det fall ett registerutdrag påvisar brottslighet inte är självklara utan blir en fråga i varje enskilt fall. I statens utredning uttalas som slutsats att en arbetsgivares möjligheter att säga upp eller avskeda en anställd som begått brott är starkt knutna till omständigheterna i det enskilda fallet, det blir bland annat betydelsefullt om brottet har en koppling till tjänsten eller arbetsplatsen.⁶

Trygghet för både brukare och elever i våra verksamheter är en grundläggande och viktig fråga. Arbetet med trygghetsskapande åtgärder sker kontinuerligt i alla våra verksamheter utifrån respektive verksamhets behov och förutsättningar, se exempelvis barn- och utbildningsnämndens kvalitetsrapporter som bland annat lyfter elevers trygghet.

Administration av årliga belastningsutdrag

Ytterligare en aspekt att ta hänsyn till är den administration som skulle krävas för att genomföra förslaget. Förvaltningens bedömning är att det sannolikt skulle innebära en betydande arbetsinsats att

³ Dir 2025:83.

⁴ Prop 1999:00/123 s. 20.

⁵ Ds 2024:24 s. 205-206.

⁶ Ds 2024:24 s. 196.

administrera registerutdrag om det skulle ske årligen för det antal anställda som föreslås. Förvaltningen menar att det finns skäl att överväga om nyttan med årliga registerutdrag är större än den insats det kräver, särskilt mot bakgrund av de begränsningar som finns gällande åtgärder vid uppkommen brottslighet.

Finansiering

Kommunledningsförvaltningen

Joakim Ljungqvist
Kommundirektör

Ken Siewers
Handläggare

Susanne Bergman
HR-chef

Bilagor

Förslag till svar på medborgarförslag

Beslutet skickas till